

Предметом вивчення дисципліни “Контролінг” є теоретико-методичний інструментарій контролінгу в загальній системі управління підприємством та прийняття управлінських рішень менеджерами компанії в умовах оперативного дослідження результатів фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання й прогнозування можливих подій і наслідків впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації у взаємозв’язку з використанням: інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), сучасного програмного забезпечення системи управлінського обліку та внутрішньої звітності підприємства; методології контролінгу і системного аналізу, стратегічного та оперативного контролінгу на підприємстві, організаційно-економічного забезпечення впровадження та підтримки інтегрованої системи контролінгу на підприємстві.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Контролінг” є формування у студентів здатностей:

- здатність використовувати наукові досягнення в теоретико-практичних питаннях впровадження й удосконалення контролінгу в системі менеджменту, здатність використовувати набуті знання з теоретично-методичного інструментарію контролінгу при прийнятті ефективних управлінських рішень та запобіганні антикризових заходів в загальній системі управління підприємством, а також здатність формування у майбутніх менеджерів системних знань з концептуальних принципів управління підприємством для досягнення оперативних і стратегічних цілей на засадах контролінгу.

При цьому розвиваються два напрями вивчення дисципліни. По-перше, підготовка фахівців, безпосередньо готових до дослідження внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на діяльність організації, які мають оцінювати спеціалісти в галузі контролінгу і вміти своєчасно аналізувати, прогнозувати розвиток небезпечних для компанії ситуацій, на основі чого виробляти рекомендації щодо ефективних заходів керування. По-друге, підготовка фахівців, здатних розуміти і використовувати результати оперативного аналізу управлінської інформації та сформованих на засадах контролінгу рекомендацій, що необхідно розробити представникам підрозділу контролінгу підприємства й представити їх керівництву компанії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання: теоретико-методичного інструментарію контролінгу при оперативному проведенні аналітичних досліджень результатів фінансово-господарської діяльності суб’єктів господарювання за допомогою сучасного програмного забезпечення та ІКТ й розроблення низки антикризових заходів для прийняття керівництвом ефективних управлінських рішень в загальній системі менеджменту організації.

уміння: оцінювати причини відхилень у системі управлінської інформації, а також розробляти рекомендації щодо ефективних заходів керування організацією на засадах контролінгу; вміти використовувати набуті знання з методології контролінгу за різними його напрямками, а саме фінансовий контролінг, інвестиційний контролінг, оперативний контролінг, стратегічний контролінг, контролінг та аудит персоналу, контролінг ресурсного забезпечення підприємства, контролінг інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку підприємства тощо;

досвід: вміти оперувати методологією оперативного і стратегічного контролінгу й методологією аналітичних досліджень в практичній роботі менеджерів компанії та

співробітників підрозділу контролінгу підприємства відповідно до всіх напрямів діяльності компанії та використовувати отримані аналітичні результати для потреб планування, бюджетування й прогнозування ймовірних дій в контексті врахування впливу можливих змін на стан діяльності компанії.

Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види та завдання.

1.1. Сутність контролінгу як функціонально відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві. Причини виникнення контролінгу.

1.2. Основна мета, функції та концепції контролінгу. Роль контролінгу в управлінському процесі.

1.3. Види контролінгу. Сутність стратегічного і оперативного контролінгу. Структурно-логічна схема контролінгу.

Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу.

2.1. Витрати підприємства як основний об'єкт управління в системі контролінгу. Класифікація витрат.

2.2. Фінансова діяльність підприємства як основний об'єкт контролінгу.

2.3. Собівартість продукції та її види. Поняття про центри відповідальності та їх класифікація.

2.4. Моделі функціонування центрів витрат, прибутку, виручки та інвестицій.

Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу.

3.1. Управлінський облік як вихідний елемент в системі контролінгу. Завдання та характеристики основних методів управлінського обліку.

3.2. Облік за фактичною та нормативною собівартістю.

3.3. Оцінка методів управлінського обліку витрат для вирішення завдань контролінгу.

Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві в контексті оперативного контролінгу.

4.1. Планування, його цілі, принципи, види та методи.

4.2. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу. Поняття про бюджет. Мета складання бюджетів в системі контролінгу підприємства.

4.3. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст, взаємозв'язок.

Тема 5. Методичний інструментарій напрямів розвитку контролінгу.

5.1. Економічний аналіз - база прийняття управлінських рішень. Показники і моделі оперативного аналізу в системі контролінгу.

5.2. Аналіз відхилень - основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності. Визначення причин і аналіз залежності кінцевих результатів діяльності підприємства від встановлених відхилень.

5.3. Методи оперативного контролінгу.

5.4. Методи поділу витрат на постійні та змінні залежно від обсягу випуску. Метод вищої та нижчої точок, інженерний, графічний методи, метод найменших квадратів.

5.5. Методи аналізу відхилень фактичних результатів від планових. Класифікація відхилень.

5.6. Модель „витрати - обсяг - прибуток”. Вихідні умови, показники, методика проведення аналізу беззбитковості. Маржинальний прибуток. Ефект операційного лівериджу.

Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства за методикою контролінгу.

6.1. Мета, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства.

6.2. Методи стратегічної діагностики.

6.3. Методи оперативної діагностики.

Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів.

7.1. Особливості контролінгу інвестиційних проектів.

7.2. Критерії оцінки інвестиційних проектів в системі контролінгу.

7.3. Аналіз критеріїв оцінки інвестиційних проектів в умовах невизначеності.

Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві.

8.1. Визначення структури контролінгу. Формування цільових функцій і елементів контролінгу.

8.2. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства. Раціональна структура фінансово-економічних служб підприємства.

8.3. Організація служби контролінгу в корпорації, структура та склад її служби.

8.4. Інформаційні потоки на підприємстві в системі контролінгу. Можливі варіанти впровадження контролінгу.

Тема 9. Контролінг в системі прийняття управлінських рішень.

9.1. Класифікація управлінських рішень. Характеристика підходів до прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень.

9.2. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень. Критерії прийняття управлінських рішень за обсягом і структурою.

9.3. Критерії прийняття управлінських рішень „виробляти чи керувати”.

9.4. Критерії прийняття управлінських рішень при ціноутворенні.

9.5. Критерії прийняття рішень в управлінні матеріальними потоками на підприємстві.